

антираш стих още в първата строфа на стихотворението. Тя всъщност е изречена като начална теза (*нирвана* е възможна, тя е постигната!), която по-нататъшните формулировки-поанти, отнасящи се до *сърцето*, безпощадно ще отхвърлят и опровергават („не вижда – вижда“; „чуй – не чуе“; „всичко знае – вечно ще мълчи“). В този смисъл „Сфинкс“ е сродно по внушенията си с късното „Нирвана“⁵⁰, т.е. с творбата, която най-директно и демонстративно отрича постижимостта на *нирвана*. В контекста на цялата Яворова поезия парадоксът *обезчувствено, но не съвсем сърце* започва да изглежда по-малко парадоксален. Той е проявен предимно на равнище изказ, докато смисълът остава незасегнат и ортодоксален – т.е. *сърце ми чуй – не чуе* е просто един ефектен оксиморон, другото название на *безсънно сърце* („Майска вечер“, 1907) или на *пробудено сърце* („Да славим пролетта“, 1907).

Замръзналото в студ сърце е превърнато в неизменен атрибут на *високия* романтически персонаж в Яворовата поезия. Този мотив се появява, за да обозначи най-вече недосегнатостта на лирическият субект от емпиричните реалии, най-често приемащи образа на *женска плът* („Маска“, „Клеопатра“ – и двата текста са създадени през 1907 г.). Това дава основание да определим този мотив-атрибут като етикетен белег, априорно въвеждащ в текста типичния персонаж, но също така изниква и не по-малко важното основание да виждаме в лаконизирания мотив и единствено удобната поетическа формула, чиято семантична функция се доближава до клишето. От друга страна, мотивът *изстинало сърце* се утвърждава и като устойчив знак на *нирвана* за лирическият Аз. И ако наистина е налице парадокс в осмислянето на *нирвана* у Яворов, то той се съдържа именно в порива по преодоляване на това състояние: „ела и сгрей изстинало сърце“ („Ела“, 1906). Ако трябва да се говори за известно надмощие на един от двата мотива – *трепетно* и *изстинало сърце* – в поезията на Яворов, може да се твърди, че и в ранната, и в късната му